

Allt tuffare för Sydafrikas invandrare

Över tre miljoner zimbabwier har flytt försämrade levnadsvillkor i sitt hemland, många av dem till Sydafrika. Här ser man inte med odelad förtjusning på de nya invandrarna och en rad våldsdåd och trakasserier har rapporterats.

TÄNK DIG DEN HÄR SCENEN i Durban, Sydafrika: två zimbabwier och tre sydafrikaner tittar på en fotbollsmatch på TV mellan Zambias fotbollslandslag Chipolopolo och Bafana Bafana från Sydafrika. Det är en viktig kvalmatch för *Africa Cup of Nations*, Afrikas främsta fotbollstävling.

En av zimbabwierna säger plötsligt att han önskar att Bafana Bafana ska förlora. Hans kommentar väcker omedelbart protester från sydafrikanerna, som säger att de förväntar sig att han ska stödja deras lag eftersom han bor i Sydafrika. Zimbabwiern försvarar sig genom att säga:

– Hur kan vi utlänningar stödja ert lag när ni avskyr oss som pesten?

Denna sanna händelse speglar vad många utlänningar känner för sydafrikaner. Dessa är ofta fientligt inställda till utlänningar, särskilt från andra afrikanska länder.

Sydafrikaner tror att invandringen, laglig eller olaglig, har stora negativa effekter på landets ekonomi när det gäller samsättning, vård, boende och utbildning. Politiker, fackföreningar och allmänhet skyller allt mer på invandrare och anklagar dem för att dumpa priser, roffa åt sig dåligt betalda jobb och boende och öka brottsligheten. För de flesta utbildade sydafrikaner är alla invandrare lika ovälkomna och de är helt omedvetna om välutbildade invandrades ekonomiska fördelar för landet.

NÄSTAN VARJE DAG ATTACKERAS UTLÄNNINGAR i Sydafrika och skadas svårt eller dödas. Det är ett tufft liv för svarta invandrare i Sydafrika, oavsett om de kommit till landet lagligt eller inte. Invandrare som jag intervjuat i Durban har sorgliga berättelser att dela med sig av om sina liv i Sydafrika.

– Det är omöjligt för mig att rapportera brott till polisen, för om jag går till en polisstation arresteras jag på fläcken, säger en illegal invandrare från Zimbabwe som inte ville uppge sitt namn.

– För det första kan jag inte prata något lokalt språk ordentligt och jag bryter tydligt när jag pratar engelska.

Mannen säger att han på grund av de skärpta kontrollerna av illegala invandrare på gatorna gömmer sig bland folkmassorna varje gång han ser polisen, av rädsla för att deporteras.

En ledare i dagstidningen *The Mercury* beskrev de hårda tagen mot utlänningar som en plågsam fråga. "Många av offren vittnar om svårt lidande, hopp, besvikelser och slutligen förtvivlan", står det i ledaren.

Enligt tidningen är före detta presidenten Nelson Mandela medveten om det känsliga problemet med illegala invandrare. I

sitt första tal till nationen påminde han sina landsmän om att vissa av deras grannar offrat sig genom att hjälpa den sydafrikanska befrielseörelsen under frihetskampen, då länder som Zimbabwe, Zambia och Moçambique bombades av apartheidregimen.

Sydafrikaner har dock inga problem med vita utlänningar, för dessa betraktas som turister som för in utländsk valuta till landet. Men detta är ett felaktigt antagande för här finns även många illegala vita utlänningar, speciellt från Zimbabwe, som flytt från diktatorn Robert Mugabe. Det finns även illegala invandrare från Asien.

FRÅGAN OM HUR SVARTA UTLÄNNINGAR behandlas borde vara en viktig fråga för regeringen. Men offentliga debatter om landets utrikespolitik är sällsynta och i praktiken finns det ingen allmän opinion om utrikespolitik i Sydafrika.

Sydafrikanerna måste lära sig mer om internationella frågor, men forskning av samhällsvetare som Phillip Nel har visat att sydafrikaner av alla hudfärger vet lite om internationella frågor, och att deras huvudsakliga informationskällor, radio och i mindre utsträckning dagstidningar, inte bryr sig särskilt mycket om vad som händer utanför landets gränser.

Kunskap skulle hjälpa allmänheten att förstå varför det kommer så många invandrare från länder med politisk förföljelse och ekonomiskt nedgång.

Regeringen måste även ändra attityden bland statstjänstemän som agerar som civilpolis för att identifiera illegala invandrare. Nu ligger ett förslag på att begära bevis på medborgarskap innan man erbjuder vård och utbildning, och att rapportera personer utan dokument.

Detta skulle göra alla lärare och hälsovårdsarbetare till immigrationstjänstemän med siktet inställt på att anmäla misstänkta invandrare. Det är inte heller troligt att kravet att alla sydafrikaner ska vara beredda på att bevisa sin identitet vid varje möte med offentliga institutioner skapar ett öppet klimat med tillit mellan medborgare och stat.

Vad den sydafrikanska regeringen behöver är ett system som tar itu med orsaken till problemet. Detta omfattar även en mer aktiv roll för institutioner som det regionala samarbetsorganet Southern Africa Development Community att försöka återställa ordningen i brutala länder som Zimbabwe, som majoriteten av de illegala invandrarna kommer från.

ADMIRE MUZIRO
Durban

Detta verk är licensierat under Creative Commons Erkännande-Ickekommersiell-Dela Lika 2.5 Sverige licens. För att se en kopia av denna licens, besök <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/2.5/se/> Verket har publicerats i www.globalarkivet.se.